

denrigsminister, den nuværende Conseilspræsident. Der er nemlig deri ligesvem udtalt, at Forsørgelsesmaaden skulde være en saadan, at den kunde affrække fra at komme det offentlige Fattigvæsen til Byrde. Jeg har allerede udtalt mig om det Uheldige og Uretfærdige deri; jeg kommer nu til at dvæle ved de Anstalter, som jeg særlig har imod, og hvis Indretning forekommer mig at være mindre helbig, nemlig de saakaldte Fattiggaarde. Fattiggaarden er en Melleenting, men efter min Formening en af de uheldige Melleenting. Den følger — det er dens ene Princip — ved at samle de mange Fattige paa eet Sted, at frembringe en større Økonomi, og i sin Almindelighed er det jo ogsaa saaledes, at, naar Mange skulle forsynes af den samme Kasse, lader det sig gjøre bedre og billigere, naar de ere samlede, end naar de ere spredte. Man har imidlertid neppe været særdeles helbig med Fattiggaardene i den Henseende; thi man har tænkt sig en Fattiggaard i hver Kommune, men det har da i Reglen strax vist sig, at en Kommune er altså lille til at have en Fattiggaard, og saasnart man har faaet den bygget, har man ikke haft Brug for mere end den halve Del af den, hvorfor Resultatet er blevet, at denne Forsørgelsesmaade er blevet meget dyrere end den tidligere. Dette lod sig imidlertid naturligvis afhjælpe; thi man kunde bygge Fattiggaardene for større Kredse, og derved lod de økonomiske Ulemper sig afhjælpe; men der er en anden Side ved Sagen, som ikke lader sig afhjælpe, saa længe den nuværende Ordning bestaar, og det er den, at Fattiggaardene optage Individerne saaledes, som de forefindes: værdige Trængende, gamle ublidte Folk ved Siden af Bagabønder og slette Mennesker. Om man ogsaa søger at sondre imellem dem, kan denne Sondring dog ikke foregaa paa nogen fyldestgjørende Maade, og Resultatet er, at Fattiggaardene blive for milde imod dem, der skulde behandles strengt, og for strenge imod dem, der skulde behandles mildt. Man vil ganske vist kunne paavise Exempler paa Fattiggaarde, paa hvilke denne Skilbring ikke passer; men man vil ved en nærmere Undersøgelse finde, at det har sin Grund i, at der tilfældigvis ikke findes nogen af den ene Slags Individier i Fattiggaarden. Hvor man kun har en Snes Fattige, kan det meget godt være, at der ikke blandt dem findes noget saa slet Individ, at det er i Stand til at fordærve de øvrige; men man vil lige saa let finde Exempler paa det Modfatte, og i ethvert Tilfælde er Principet urigtigt. Derimod kan jeg, som sagt, kun skænke de Bestemmelser min Anerkjendelse, som gaa ud paa, at det væsentlig skal overlades til Kommunerne selv at bestemme, hvorledes de vilde forsyne deres Fattige; de Bestemmelser, der gaa i den Retning, giver jeg selvfølgelig min fulde Anerkjendelse. Jeg tror ogsaa, som jeg allerede udtalte før, hvad Forsørgelsesmaaden angaar, at det vilde være rigtigt, at det blev bestemt i Loven, at der for større

Kredse indrettedes Anstalter for de skiftelige Fattige, og at man dernæst overlod det til de mindre Kommuner at indrette sig med de Øvrige, som de bedst syntes og kunde. — Endelig skal jeg endnu til Slutning gjøre en lille Bemærkning om, at Kommunerne, som alle vide, ere høist ulige bestattede med Hensyn til Fattigvæsenet; nogle have en overordentlig stor, andre en forholdsvis lille Fattigkat. Jeg tror ogsaa, at den Tanke bør tages op ved en ny Fattiglov, at der bør sørges for paa en fyldigere Maade, end det nu sker i enkelte Tilfælde, at ubjærne den store Ulighed i Fattigbyrden for de enkelte Kommuner. Man har flere Steder set forskellige Midler blive forelaaede i den Henseende, og jeg skal tillade mig at udtale, at af dem, jeg har set fremsatte, synes jeg bedst om det, at Amtskommunen refunderede til samtlige Sognekommuner Halvdelen af deres hvert Aar havte Fattigudgifter. Jeg mener netop, at ikke den hele Fattigudgift skulde falde paa Amtskommunen; thi i saa Fald frygter jeg for, at de Ulemper vilde fremkomme, som det erede Medlem hentydede til, da han talte om at skjære en bred Kem af en anden Mand's Ryg. Det kunde vel være, at nogle Kommuner i saa Fald vilde anvende flere Penge til Fattighjælp, end det vilde være passende: men naar Kommunen selv skal betale Halvdelen, vil der paa den ene Side indtræde en ikke ringe Lighed i Fordelingen af Byrder, medens enhver Kommune paa den anden Side paa Grund af den Halvdel, den selv skal betale, vil være tilsvarelig interesseret i, at der ikke anvendes et større Beløb end passende. — Jeg skal slutte med den Bemærkning, at jeg ogsaa har en Fornemmelse af, at maatte Forholdene i Aar ere lidt gunstigere for denne Lov, end de vare i Fjor, og at det maatte derfor tør haabes, at vi ved en virkelig Smødekommun fra de forskellige Sider nu vilde kunne faae en nogenlunde tidsvarende Fattiglov.

Winther: Jeg kan efter det Foredrag, vi hørte af den erede sidste Læser fatte mig meget fortære, end jeg havde tænkt mig, thi de Grundsetninger, han udtalte, forekom mig at være funde og gode, og at røbe, at han havde Kjendskab til, hvorledes Fattigvæsenet i Virkeligheden i Livet stiller sig omkring i de forskellige Dele af Landet. Det, der særligt giver mig Anledning til at tage Ordet, er de nye Bestemmelser, som findes i dette Lovforslag, og som ikke fandtes i Lovforslaget i Fjor; men forinden jeg gaar over til at omtale dette, vil jeg tillade mig et Par Bemærkninger angaaende et Punkt, som den erede sidste Læser omtalte og med Rette udtalte sig imod, nemlig Hjemsendelsen fra een Kommune til en anden af dem, der underholdes af Fattigvæsenet. Det forekommer mig, at det erede Medlem udtalte en rigtig Tanke, naar han sagde, at denne Hjemsendelse ikke burde finde Sted, og naar han, støt-